

Biskop Atle Sommerfeldt:

Visitaforedrag Sørums, Frogner og Blaker 15.mars 2015

Et lokalsamfunn forankret i vann

Vannet har gitt dette lokalsamfunnet livskraft helt siden de første jegerne streifet over Romerike etter at isen hadde trukket seg tilbake og det tørre land kom til syne for 6000 år siden. De fleste oldfunn i Sørums er gjort i nærheten av elvene og helleristingene ved Bingsfoss-stranda – de eneste på Romerike – er fruktbarhetssymbol som viser at de første bofaste menneskene i Sørums knyttet håpet om livskraft til vannet. Vann i is og elv skapte grunnlaget for det svært fruktbare landbruket som har preget disse bygdene siden år 1000 f.Kr. Da presten Claus Pavels besøkte Sørums på begynnelsen av 1800-tallet beskrev han jordsmonnet på følgende måte: «Paa Sørums rynde Jordskorpe finde dets Indvaaneere et Canaan Land, der vel ei flyder med Honning, men des overflødige med Melk».

Behovet for å krysse elvene gjorde Blakersund og Elvestad til viktige kommunikasjonsknutepunkt mellom øst og vest. Disse ferdselsveiene over elva lå på strategisk til og førte også til etableringen av **Blaker skanse** i 1683, som et vern mot svenskernes erobringforsøk.

Vannet ble grunnlaget for industri basert på skogsdrift med elven som energikilde og transportvei. Etableringen av sagbruk, tømmerlenser, tømmerfløting og kornmøller – ofte eid av lokale storfolk eller Christiania-borgerskapet med lokale bønder og husmannsfolk som arbeidskraft - la grunnlag for befolkningsøkning og arbeidsinnvandring fra 1500-tallet og utover, men etablerte også tydelige klasseskiller. Mange utvandret til Amerika fordi levekårene var for dårlig her i bygdene.

I dag legger Glommas vannressurser grunnlaget for det moderne, høyteknologiske velferdssamfunnet gjennom de tre kraftverkene i Sørums som til sammen yter rundt 675 grønne gigawattimer (Gwh). Elva er også en kilde til rekreasjon og naturopplevelser og områdene langs Glomma utgjør viktige biotoper for et svært rikt arts mangfold av dyr og fugl.

Men vannet er også knyttet til sorg og ulykker. Liv har gått tapt under fløtervirksomheten på elvene og den høye forekomsten av kvikkleire har i møte med store vannmasser gjennom hele lokalsamfunnets historie utgjort en flomtrussel mot liv og helse. Klimaendringene med økt ekstremvær vil derfor kreve høy klimabevisst arealplanlegging fremover.

Kirkens plass i et lokalsamfunn i sterk endring

I vår tid gjennomlever Sørums store og raske endringer. Elven som transportvei er erstattet av hele fire jernbanelinjer og E6. Antall arbeidsplasser i jordbruket er sterkt redusert, fra 1050 registrerte arbeidstakere innen skog- og jordbruk i folketellingen fra 1960 til dagens omtrent 170 (2%). Nye arenaer, arbeidsplasser, boliger og infrastruktur må etableres samtidig som Sørums historiske og aktuelle røtter i jordbrukssamfunnet bevares og videreutvikles. Fortsatt er 36% av arealet dyrket mark og hele 54% produktiv skog.

Den svært høye befolkningsveksten – over 30 % siden forrige visitas i 2004 – skaper nye muligheter og er med å forme dette lokalsamfunnet til i stadig sterkere grad å bli en «**drabantbygd**»: Et sted der arbeidsliv og bosettingsmønster preges av at bosted og arbeidsplass ikke lenger knyttes til samme lokalmiljø – 3 av 4 er sysselsatt utenfor kommunen.

I tider med store og raske samfunnsendringer med krav om tilpasning til en ukjent fremtid, øker også behovet for forankring, identitet og tilhørighet. Lokalsamfunnets røtter må gis næring slik at de kan gi bærekraftig vekst under vekslende forhold. **Kirken** har siden middelalderen vært lokalsamfunnets naturlige sted for livstolkning og livshjelp og er en helt sentral del av lokalsamfunnet kulturelle grunnmur. I dag det bare praktfulle **Sørum** kirke og **Frogner** steinkirke som fortsatt står av middelalderens seks kirker. På grunn av brann ble nye Frogner kirke oppført og innviet i 1925, og ligger i dag vakkert og strategisk plassert der ny infrastruktur og boområder skal utvikles i fremtidens lokalsamfunn. **Blaker** kirke fra 1881 er oppført på omtrent samme sted der to kirkebygg har stått tidligere, den eldste en stavkirke fra middelalderen. Sammen med **Sørum sand misjonshus**, som er vigslet til gudstjenestelig bruk, er det skapt en flott og **allsidig helhet av hellige steder** i lokalsamfunnet.

I Sørum kirke er døpefonten i mørk kleber og romansk stil det eneste i kirken som er bevart av middelalderens inventar. Det gjør den til dette lokalsamfunnets fremste identitetsbærer, der barn i snart 850 år har blitt båret til Kristus i **dåpen** og gitt slektene identitet som del av den universelle kirke. På **gravplassene** rundt kirkene er generasjonene før oss til sted og gir forankring og identitet til de som lever nå.

Befolkningen i Sørum, Frogner og Blaker slutter også i dag opp om kirken og bekrefter ved sine handlinger at de ser kirken som et viktig sted for identitet, tilhørighet og livstolkning. Selv om **andelen medlemmer** i Den norske kirke har gått ned fra 86,5 % siden visitasen i 2004 til 71,9 % prosent i 2015, har **antallet medlemmer** i tilsvarende periode økt med 975 og utgjør nå 12.220 mennesker. Den prosentvise nedgangen reflekterer at den høye befolkningsveksten i Sørum består av en stor andel mennesker med annen konfesjonell, religiøs eller kulturell tilhørighet. Denne utviklingen gjør lokalkirken i Dnk må videreutvikle gode **økumeniske relasjoner**, i dette lokalsamfunnet først og fremst til den katolske og de ortodokse kirkene siden disse er de største kirkesamfunn utenfor Den norske kirke.

I årene fremover påhviler det Den norske kirke som den største religiøse aktøren i lokalsamfunnet et særlig ansvar til relasjonsbygging med foreninger og trossamfunn der mennesker av annen kultur og religion møtes og organiserer seg, noe vi fikk bekreftet ved besøket i **det buddhistiske Watthai-tempelet** på Frogner. Et synlig uttrykk for dette kan være å legge til rette for inter-religiøs deltagelse i **pilegrimsvandringen for klimarettferdighet** første halvdel av august 2015 med vandring fra buddhisttempelet til Frogner kirke.

Dåp

Oppslutningen om dåp i fellesrådsområdet er varierende: Frogner har den mest stabile dåpsoppslutningen de siste fem årene, mens Sørum og Blaker viser større variasjoner. Økt oppslutning om dåp er definert som et strategisk mål på bispedømmenivå for strategiperioden 2015-2020. Det er en særlig utfordring når foreldre som er medlemmer i Den norske kirke ikke bringer barna til dåp. Det skjer også her i Sørum. Menighetsrådene må jobbe målrettet både for

å stabilisere og øke dåpsoppslutningen. Det er gledelig å se at Fellesrådet har tatt tak i dette gjennom det lokale prosjektet om «Dåpens kulturelle vilkår».

Det er svært viktig at dåpens sakrament er utgangspunkt for de strategier lokalkirken velger å prioritere for å ledsage, støtte og involvere kirkens medlemmer. Gjennom dåpen handler Gud for oss, gir oss del i sin nåde og tar oss inn i sin kirke. Det er grunnlaget for det kristne livet. Livet etterpå handler om å oppdage hva dåpen gir oss, finne glede i at jeg helt fra starten av får være et Guds nådebarn og kan hvile i at det er Gud som holder meg fast. Kirken må så hjelpe alle sine døpte medlemmer til å leve ut dåpslivet til beste for hverandre i familie, kirke og samfunnsliv.

Gudstjenesten

Gudstjenestene og de kirkelige handlinger i **konfirmasjon, vigsel og gravferd**, er den kristne kirkes grunnleggende, hellige handlinger i lokalsamfunnet. Gudstjenesteoppslutningen i alle tre sokn er godt over gjennomsnittet i bispedømmet. Bispedømmerådets resultatmål for gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse i 2015 er 100 deltakere per gudstjeneste. I 2014 lå Blaker sokn like under (97 og økende), mens både Sørumsand (104) og Frogner (126) ligger godt over og viser begge steder en økende deltakelse. Men det er som oftest plass til flere!

Samtidig er kirkene i ferd med å bli for små for de store anledningene. Løsningene har vært - og er - å øke antall gudstjenester. Dette er meget bra og vitner om et mangfoldig gudstjenesteliv som på en god måte klarer å involvere og inkludere kirkens medlemmer.

Det var inspirerende å være med på **gudstjeneste med band** i Sørumsand misjonshus onsdag kveld, som er et utmerket eksempel på hvordan gudstjenestearbeidets målsetninger om involvering og stedegengjøring kan fungere. Det blir spennende å følge meg på hvordan de nå planlagte **Tomasmessene i Blaker** kirke ytterligere kan supplere gudstjenestelivet med mer meditative elementer. En betydelige frivillige innsats har gjennom flere år har lagt til rette for **åpen kirke i Sørumsand** om fredagskveldene. Regelmessigheten har gjort at dette nå er en del av ukerytmen i bygda, og gir mennesker en arena for utlevelse av individuell spiritualitet i felleskapets rom, med lystenning, stillhet og refleksjon. Frogner gamle kirke kan også åpnes, uten at det er nødvendig med tilstedeværelse.

Det er oppmuntrende å se at **nattverdvekkelsen** i Den norske kirke har funnet forankring i lokalkirken også her. I Sørumsand sokn har den gjennomsnittlige nattverddeltakelsen økt fra 30 i 2010 til 41 i 2014, noe som er gledelig. I Blaker og Frogner er det mindre variasjoner. Gjennom forkynnelse, sjelesorg, undervisning og tilgjengelighet må kirken i Sørumsand, Frogner og Blaker fortsette å gi mennesker et fast holdepunkt der Kristi tilstedeværelse i våre liv uttrykkes i et raust gjestebud som skaper et bærekraftig fundament for tro og liv, uavhengig av våre følelser og stemninger. Det bør være en særlig prioritet å legge til rette for nattverdfeiring på gudstjenester tilknyttet **trosopplæringen**.

Det er en styrke at det er etablert et felles **kirkemusikalsk utvalg** for de tre soknene og at det nå er i ferd med å utvikles en kirkemusikalsk plan. Det foregår mye god korvirksomhet for alle aldersgrupper med alt fra **Knøttesang**, via **Soul Children** og til voksenkoret **Joyful Noise**. Det var inspirerende å delta ved 5.trinn sin eksponering for salmer i Blaker kirke, som er et godt

eksempel på hvordan kirkens kulturelle og musikalske kompetanse kan bidra i forlengelsen av gudstjenestene søndag formiddag. Lokalkirken har et godt samarbeid med skolekorpene i kommunen og kirkerommene blir aktivt brukt til konsertlokaler for kommunens to voksenkor og andre aktører. Når **Kulturskolen** nå ønsker å starte opp med «orgel fordypning» i sitt fagtilbud vil kirken være en helt naturlig samarbeidspartner.

Trosopplæring

Det er utviklet en meget god trosopplæringsplan her i Sørumsdal som det blir spennende å følge gjennomføringen av i årene fremover. Den legger til rette for kobling mellom trosopplæring og gudstjenestefeiring slik at disse gjensidig får berike hverandre. Dette blir svært viktig fremover. Så mange som mulig av tiltakene i **trosopplæringen** bør forholde seg til selve kirkerommet. Det var fint å oppleve under trosopplæringstiltaket **Loved Tweens** i Blaker kirke at 5. og 6.klassingene insisterte på at andakten skulle foregå ved alterringen. Slik er trosopplæringen med å forsterke barn og unges forhold til kirkerommet og legger et bærekraftig fundament for kirketilhørighet i en tid der de aller fleste vil endre bosted i løpet av livsløpet. **Babysang, fireårsbok** og de andre kjernetiltakene i trosopplæringen virker å være inne i et godt spor.

Antall **konfirmanter** har de siste årene ligget på over 120 for hvert årskull – mellom 60 og 55% av årskullet. Det stabile antallet konfirmanter reflekterer et solid konfirmantarbeid med et godt omdømme. Årets omorganisering av konfirmasjonstiden med samtalegrupper i hjemmene og lørdagssamlinger med bestemte tema, har fått gode tilbakemeldinger og synes fremtidsrettet. Det er god rekruttering til og høy grad av stabilitet i menighetens ledertreningsarbeid etter konfirmasjonen, **Loved Input** og er av uvurderlig betydning for ungdomsarenaen **Love Play**. Lederutviklingen er en viktig arena for ungdomsdemokratiet i bispedømmet og for **rekruttering** til kirkelig tjeneste, ikke minst til prestedtjeneste.

Gjennom deltakelsen i **Kirkens Nødhjelps fasteaksjon** lærer ungdommene i trosopplæringen å delta det store arbeidet med å forandre verden til beste for de som lever i undertrykkelse og nød. Dette er en aksjon som også har mulighet til å inkludere alle aldersgrupper og den nye innvandrerbefolkningen og slik skape en felles handlingsarena for alle.

Alliansebygging

Menighetsrådene i Sørumsdal, Blaker og Frogner har gjennom mange år hatt et tett og godt samarbeid med lokalforeningene til **de frivillige organisasjonene** innen Den norske kirke, som Normisjon, Misjonssambandet og Søndagsskoleforbundet. De gode relasjonene kommer til uttrykk blant annet gjennom samarbeid om gudstjenester, konfirmantarbeid, formiddagstreff, **Normisjons Gjenbruksbutikk** som jeg hadde gleden av å besøke og **Internasjonal Bibelcafé**. Både Frogner og Sørumsdal har prosjektavtale om ytre misjonsarbeid med henholdsvis Misjonsalliansen og NMS i rammen av det forpliktende samarbeid i **Samarbeidet Menighet og Misjon (SMM)**. Jeg vil oppfordre menighetsrådet i Blaker til å finne frem til et nytt prosjekt som faller innenfor bispedømmets SMM-satsing for global evangelisering, trosopplæring og kirkebygging.

Jeg merket meg et godt samarbeid med **Bygdekvinnelaget, Sanitetsforeningen** og **Sørumsdagene** i tillegg til **Kulturskolen** og **korpene**. **850-årsjubileet** neste år for Sørumsdal kirke

tegrer til å involvere bredt i bygdas foreningsliv og kan danne grunnlag for fornyelse og utvikling i samarbeidet mellom menighetsråd og disse.

Diakonen og diakoniplanen synes å være det stedet der denne alliansebyggingen inn i lokalsamfunnet er best reflektert.

Kommunikasjon

Kirken i Sørums, Frogner og Blaker har et utmerket felles **menighetsblad** som leses av mange i bygdene, og kirken er profilert i presentasjonsbrosjyren som kommunen deler ut til nye innbyggere. Samtidig er det rom for å utfordre f.eks. pensjonister til regelmessig tilstedeværelse i lokalavisene. Under visitasen var det interessant å høre hvordan menighetsrådene tenker nytt og kreativt om **medlemskommunikasjon**. På bakgrunn av bispedømmerådets satsning på å videreutvikle troverdig og målrettet kommunikasjon som en av våre fem strategier frem mot år 2020, vil det være naturlig for menighetsrådene å forsterke fokuset på målrettet kommunikasjon som er planlagt i tråd med mottakers behov og forkunnskap. **Sosiale medier** er vår tids interaktive torg for både unge og eldre. I Ungdata-undersøkelsen ble det påvist at 35 % av ungdomsskole-elevne i Sørums daglig bruker 2 timer eller mer på sosiale medier. Det gjør de sosiale mediene til en viktig kommunikasjonsarena for lokalkirken. Utviklingen av virtuelle møteplasser er viktig og kan være en god oppgave for nye frivillige. I lokalkirkens kommunikasjonsatsning kan man også utvikle systemer for **tilbakemelding** på kirkelige handlinger og andre aktiviteter for å styrke kvaliteten i alt kirken driver med.

Den norske kirkes involvering i lokalsamfunnet

Den norske kirke er, vil og skal være med i det spennende arbeidet for å videreutvikle et livskraftig og bærekraftig lokalmiljø for kommende generasjoner her i Sørums kommune. Befolkningens tillitsvalgte har «**Den gode kommune**» som visjon og «**åpenhet, lojalitet og dialog**» som grunnleggende verdier. Dette danner en naturlig ramme og retning for kirkens engasjement i lokalsamfunnet og menneskers liv. Resultatene av den pågående kommunereformen vil danne rammene også for kirkens relasjon til lokalsamfunnets ledelse i årene som kommer.

Menighetsråd og fellesråd må ved involvering i kommuneplanene og i samtale med lokalsamfunnets ledelse identifisere områder og tiltak der kirkens ressurser, infrastruktur og kompetanse kan forsterke lokalsamfunnets demokratisk fattede målsetninger og prioriteringer. Ikke minst i møte med den fortsatt store **befolkningsveksten** her i Sørums er det svært viktig at kirken samhandler med andre for å videreutvikle et samfunn der alle er inkludert og har mulighet til innflytelse på egen livssituasjon.

Diakonen leder lokalkirkens diakonale arbeid og de frivillige medarbeidere innenfor diakonien – kirkens arbeid for utsatte, sårede, slitne og oversette mennesker. Diakonens oppgave i Den norske kirke er å være en formidler mellom og tilrettelegge for samhandling med de spesialiserte, diakonale institusjonene, humanitære aktører, kommunens behov for forsterkinger og menneskers behov for livshjelp og ledsagelse, ikke minst for å få oppfylt de rettighetene de har for tilskudd og tilrettelegging. Diakonen har også et særlig ansvar for at forkynnelse og gudstjenesteliv reflekterer kirkens involvering i utsatte menneskers liv, lokalt og globalt. Det er

gledelig å se at denne forståelsen av diakoni er vel integrert i Diakoniplanen og preger diakonens arbeid.

Kommunestyret har bestemt å bosette de 15 **flyktingene** som Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) har anmodet om i 2015. Et så velfungerende lokalsamfunn der befolkningen øker med flere hundre hvert år bør ha større ambisjoner. Det sterke engasjementet for å bygge et mangfoldig og inkluderende samfunn som jeg fikk levende demonstrert på **kulturkvelden** på Sørumsand Misjonshus under visitasen, understreker dette. Det må være en sentral oppgave for kirkens forkynnelse og lokalsamfunnsarbeid å bidra til at lokalmiljøene tar vel imot de nye borgerne og lever ut et åpent og dialogisk Sørum i praksis.

Et viktig område for kirkens involvering i lokalsamfunnene er **helse- og omsorgssektoren**. Vi hadde et spennende møte med helse- og omsorgstjenestens ledelse og ansatte om et forsterket samarbeid i lys av de store endringene som skjer både innenfor lokalsamfunnet og helsesektoren. Tjenesteyterne har allerede høy bevissthet om det offentlige plikt til å legge til rette for tros- og livssynsutøvelse blant alle som mottar kommunale helse- og omsorgstjenester og det synes som det er utviklet gode systemer for å ivareta dette.

I løpet av samtalen ble det avdekket at det er utviklingspotensiale for økt samarbeid med **hjemmetjenestene**. I Sørum kommune gjennomfører hjemmetjenesten 350 besøk per døgn og gjør en imponerende innsats for at pleietrengende kan få bo hjemme så lenge de ønsker og klarer. Det betyr at stadig flere av tjenestemottakerne har behov for samtaler, som de ansatte har begrenset kapasitet til å kunne følge ordentlig opp innenfor en hektisk arbeidshverdag. Noen av de eldre ønsker å samtale om eksistensielle spørsmål, men langt de fleste ønsker et medmenneske som regelmessig kan avsette tid til å prate om dagligdagse spørsmål og livet i sin alminnelighet. Her ligger det til rette for et tettere og organisert samarbeid mellom lokalkirke, andre frivillige organisasjoner og kommunen knyttet til en besøkstjeneste. Det finnes mange spreke pensjonister som kirken kan aktivisere til 2. eller 3.linjes **besøkstjeneste**.

Et annet viktig samarbeidsområde er utviklingen av **den norske skolen**. Jeg er meget tilfreds med at kirken her i Sørum, Frogner og Blaker i samarbeid med skolen har utviklet en utmerket plan for skole-kirke-samarbeid som både er ambisiøs, gjennomførbar og tilpasset mønsterplanens ulike kompetansemål på de ulike årstrinnene. Det er også lange tradisjoner for et utmerket samarbeid mellom skole og kirke når det gjelder **julegudstjenester**, med gode rutiner for kommunikasjon og involvering og stor oppslutning av elever.

Tilbakemeldingene fra skoleledelse og lærere om samarbeidet mellom skole og kirke på alle nivåer, er i det hele tatt meget god. «Det er så godt at vi har hverandre», sa en av lærerne. I vårt bispedømme fremstår skole-kirke-samarbeidet her i Sørum kommune som forbilledlig.

Plan for skole-kirke-samarbeid kan i årene fremover videreutvikles til også å gjelde niende og tiende trinn, involvering av andre fag og en nærmere dialog om hvordan kirken med sin kompetanse og ressurser kan bidra til sorgarbeid og ledsagelse av ungdommer som på ulikt vis sliter i livet sitt.

Presset for å fremstå mest mulig «vellykket» og med «perfekt» utseende oppleves stort også for ungdom i Sørumsand, slik vi fikk dette bekreftet både i samtale med lærere og rektorer under besøket på **Frogner skole** og under kommunens presentasjon av den nye **Ungdata-undersøkelsen** som er foretatt blant ungdomsskoleelever i kommunen. Undersøkelsen bekrefter at Sørumsand er et godt sted å vokse opp i, men at det samtidig er stadig flere unge som savner «limet» i hverdagen og arenaer der man kan møtes. Undersøkelsen avdekket også at det er forholdsvis mange, spesielt jenter, som sliter med **depresjoner** og synes morgendagen er et ork. Her er det svært viktig at kirken med sin infrastruktur, arenaer og kompetanse sammen med skolen og andre kan finne tiltak og arbeidsformer som kan bidra til å hindre utenforskap og marginalisering. For kirkens del vil **konfirmasjonstiden**, som organiserer mellom 55 og 60 % av kommunens 15-åringer, **Loved Tweens** og de ulike breddetiltakene i **trosopplæringen** være viktige arenaer for inkludering. Basert på alt det gode arbeidet som allerede skjer er det viktig å videreutvikle og forsterke ungdomstilbudet slik at flere kan finne seg til rette i et involverende, rusfritt og myndiggjørende ungdomsmiljø med trygge rom for alle.

Det er gledelig at det nå ser ut som kirken blir inkludert som aktør på koordinerende nivå i planen for «Samordning av lokale kriminalitets- og rusforebyggende tiltak» (**SLT**), der en er helt avhengig av å mobilisere sosiale nettverk og borgere.

I **Sørumsand misjonshus** har det gjennom mange år vært drevet en solid og viktig virksomhet for befolkningen i sentrum, og i samarbeid med menighetsrådet har det blant annet vært holdt regelmessige gudstjenster. Det er imidlertid behov for en **bykirke som kan imøtekomme det urbane sentrum** sitt behov for et sosialt, kulturelt og åndelig samlingssted. Her kan den arenaen ungdommene etterlyser utvikles i et nytt signalbygg i det nye og urbane Sørumsand. Et slikt bygg vil gi kontinuitet og fremtidsrettet identitetsdanning og være et viktig lim i det nye samfunnet som vokser frem. I første omgang bør fellesrådet ta initiativ for at kirketomt igjen blir inkludert i kommunens planer.

Kommunens bevilninger til lokalkirken er forutsigbare og har blitt forsterket med bl.a. økte ressurser innfor administrasjon og kirkemusikk. Behovet for å forsterke diakonien synes nå å være neste utviklingspunkt. I tillegg til en godt fungerende tjenesteytingsavtale har kommunen årlig bevilget ekstra midler til vedlikehold på kirker og bygninger. Siden forrige visitas har Blaker og Sørumsand kirker fått nytt tak, Blaker og Frogner kirker har blitt malt utvendig og på Sørumsand kirke har fasaden blitt rehabilitert og orgelet er totalrestaurert. Det er ingenting som tyder på en gjentakelse av situasjonen som oppstod i 1871 da soknepresten i Sørumsand, Peter Valeur, gikk til rettssak mot kommunen på grunn av dårlig vedlikehold av kirkens eiendommer – og vant.

Det haster imidlertid med kirkegårdsutvidelser, særlig på Frogner men også ytterligere utvidelse på Sørumsand, slik at kommunenes forpliktelser ovenfor alle dens innbyggere blir ivaretatt. I løpet av visitasjonen har det blitt bekreftet at **samhandlingen mellom kirke og lokalsamfunnets ledelse** i kommunen er godt, med en trygg dialog og gode resultater å vise til. Det lover godt for fremtiden, og er spennende med tanke på en ytterligere forsterking av samarbeidet mellom kirke og lokalsamfunn på ulike områder.

Stab, råd og utvalg

Det blir fortalt av Claus Pavels, senere biskop i Bergen, som besøkte Sørums i 1815 at daværende sokneprest Mandall var noe tilbakeholden i sin embetsutøvelse og var knapt å se på prekestolen i Sørums kirke. Engang Mandall havnet i munnhuggeri med en av bøndene i Sørums utbrøt soknepresten: «Jeg skal nok ta deg!», hvorpå bonden repliserte: «Å, jeg skal nok gjemme meg et sted der soknepresten ikke finner meg». «Hvor skulle det være?», lurte soknepresten på. «Jeg vil gaa op paa Prækestolen, der ved jeg, at han Far sogneprest aldrig kommer», svarte bonden med et smil.

Den slags slaraffen kan verken sokneprester eller andre av lokalkirkens ansatte i dagens Sørums bebreides for! Derimot er kirken i Sørums, Frogner og Blaker velsignet med en svært velfungerende, dedikert og **dyktig stab** med svært god **ledelse**. Jeg har i løpet av visitasukens mange møtepunkter fått bekreftet at kirken og dens medarbeidere nyter stor respekt og tillit i lokalsamfunnet.

Menighetsrådene fremstår som meget kompetente og vil forhåpentligvis fortsette å ta ansvar for å lede lokalkirkens strategiske arbeid i årene frem mot 2020. Dette er en svært viktig periode for Den norske kirke fordi vi skal få på plass en ny kirkeordning, samtidig som vi skal videreutvikle våre kvaliteter og arbeid. Da trenger vi rådsmedlemmer som vil være med på en krevende og samtidig svært spennende seilas med kirkeskipet.

Stor takk til dere alle som har brukt mye ressurser for å lage et utmerket program og som på ulike måter har bidratt til å gjøre denne uken til en svært minneverdig og inspirerende festreise. Jeg har i løpet av denne uken ikke møtt en eneste lukket dør for kirkens deltakelse i å være med å forme fremtidens Sørums!

Utsendelse

For 7200 år siden ble Sørums utsatt for den største flommen som noen gang har rammet dette området, der store vannmasser, omtrent det tredobbelte av Amazonas' vannføring, brøytet seg over fra Glomdalen til Rendalen gjennom Jutulhogget og forårsaket en kjempeflom som endret landskap og elveleie radikalt.

Vannet er et lukket kretsløp, og det er det samme vannet som renner gjennom Glomma i dag som under Storofsen og for 7000 år siden. Dette er for meg et bilde på kirkens kall og oppdrag: Vi er og skal være en del av de endringer som skjer med mennesker og samfunn til ulike tider og på ulike steder – slik Glommas vannløp har endret seg opp gjennom årtusener. Og samtidig: Slik vannet som renner i elvene i dag er det samme som tidligere tider så er også dåpens vann og Guds grenseløse og inkluderende nåde den samme for alle mennesker til alle tider, uavhengig av sosial klasse, alder, kjønn, inntekt, funksjonsevne, legning, helseplager eller hvordan man måtte føle seg. Derfor vil kirkens grunnleggende sendelse alltid være den samme, globalt og her i Sørums: Å gi mennesker et glimt av Guds inkluderende nåde, rekke den raust ut til alle og bidra til mer himmel på jord.

Lykke til og Guds velsignelse med dette rike oppdraget!

Fredrikstad 15.mars 2015 // Biskop i Borg, Atle Sommerfeldt